
Nowy kodeks karny w Szwecji : [recenzja artykułu Michela Lamberta opublikowanego w "Revue de science criminelle et de droit pénal comparé", 1963, nr 2]

Palestra 7/10(70), 75-76

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tej praktyce i opinii sędziów, którzy uważają, że uzasadnienia wymagają wyłącznie orzeczenia sądowe.

Na zakończenie artykułu autor stwierdza, że zachowanie się niektórych pracowników sądowych pozostawia wiele do życzenia. Nie należą do rzadkości również skargi obywateli na szorstkość urzędników kancelaryjnych oraz na chroniczny brak czasu przewodniczących sądów.

Przemówienia obrońcy w sprawach młodocianych

stanowi temat rozważań W. Jelesina, opublikowanych na łamach tego samego numeru „Sowietskoj Justycyi”.

Biorąc udział w takich sprawach karnych, obrońca powinien przede wszystkim poddać analizie warunki, w jakich wzrastał młodociany. Szczególne znaczenie ma także wyświetlenie okoliczności popełnienia przestępstwa, jakie się zarzuca nieletniemu. Młodociani na ogół łatwo przyznają się do winy. Jednakże samo przyznanie się nie stanowi jeszcze dostatecznej podstawy do skazania. Zgodnie z art. 77 k.p.k. RSFRR przyznanie musi być potwierdzone przez zebrane w sprawie dowody. Konieczne jest więc staranne zbadanie, czy młodociany rzeczywiście popełnił czyn, do którego się przyznał. Wymaga to głębokiej znajomości psychiki młodzieży i odpowiedniego ustosunkowania się.

Jeżeli wina małoletniego została bezspornie udowodniona, obowiązkiem obrońcy jest wskazanie na wszystkie okoliczności łagodzące, jak np. na przyznanie się do winy, wpływ środowiska, podżeganie ze strony osoby dorosłej itp.

Szczególną uwagę powinien adwokat poświęcić wyjaśnieniu motywów popełnianego przestępstwa, gdyż od ich wyjaśnienia zależeć będzie ocena swojnia niebezpieczeństwa społecznego popełnionego czynu.

Na zakończenie swego artykułu autor zwraca uwagę na to, że w wypadkach, gdy adwokat uznaje za konieczne poruszyć pewne kwestie, które ze względów wychowawczych nie powinny być omawiane przy małoletnim, powinien on prosić sąd o chwilowe wyprowadzenie oskarżonego z sali sądowej. Wnioski takie należy składać szczególnie wtedy, gdy obrońca ma zamiar poddać krytyce postępowanie rodziców lub opiekunów, wskazać na jego odchylenia od normy czy też na wady fizyczne młodocianego.

Nowy kodeks karny w Szwecji

Po 100-letnim okresie obowiązywania szwedzki kodeks karny z 1864 r. przestanie być stosowany z dniem 1.I.1965 r. W dniu tym wejdzie w życie uchwalony przez parlament szwedzki (*Riksdag*) jesienią 1962 r. i promulgowany przez króla 21.XII. tegoż 1962 roku nowy kodeks karny. Niektóre podstawowe jego założenia omawia na łamach kwartalnika „*Revue de science criminelle et de droit pénal comparé*” (nr 2 z kwietnia-czerwca 1963 r.) Michæl Lambert.

Rozdział kodeksu o przestępstwach podzielony jest na 3 części. Pierwsza część poświęcona jest przepisom ogólnym (definicje niektórych pojęć, zakres właściwości szwedzkiego prawa karnego). Druga, najobszerniejsza część, zawiera katalog czynów przestępnych i podlegających ukaraniu oraz przepisy znajdujące się na ogół w

części ogólnej nowoczesnych kodeksów karnych (przepisy dotyczące usiłowania, współuczestnictwa, obrony koniecznej itd.). Trzecia część określa środki ochrony społeczeństwa przed przestępczością.

W części drugiej szczególną wagę przywiązuje się do dania ogólnych definicji czynów przestępnych, rezygnując definitywnie ze starego systemu opisów kazuistycznych, któremu hołdował dotychczas ustawodawca szwedzki.

Nowym „duchem” przesiąknięta jest w szczególności część trzecia kodeksu, stanowiąca wynik syntezy czynników prewencji szczególnej i ogólnej. Wybór formy reakcji w razie popełnienia przestępstwa oddaje kodeks sędziom, którzy powinni zastosować najbardziej odpowiednie środki zmierzające do reintegracji społecznej skazanego. Granice sankcji karnych za popełnienie poszczególnych przestępstw karnych są w nowym kodeksie niesłychanie rzadko określane w sposób imperatywny, przez co pozostawia się sędziemu w tym zakresie dużą swobodę.

Katalog sankcji karnych w nowej ustawie obejmuje: uwięzienie (zlikwidowano znaną dawniej karę ciężkich robót przymusowych), grzywnę, ostrzeżenie, odwołanie i sankcje dyscyplinarne. Pozostawiono tylko jedną formę środka zabezpieczającego, mianowicie umieszczenie w odpowiednim zakładzie.

Skazanie warunkowe może nastąpić bez orzeczenia wysokości kary lub z „oddaniem pod dozór ochronny” (*probation*). Co się tyczy recydywy, to zniesiono obowiązek brania jej pod uwagę jako okoliczności obciążającej.

Wprowadzono zasadę, że orzeczenie kary pozbawienia wolności może nastąpić tylko wtedy, kiedy niemożliwe jest osiągnięcie celu reedukacji sprawcy czynu przestępnego za pomocą innego środka.

Szczególną wagę przywiązuje ustawodawca szwedzki do aspektów reedukacyjnych w stosunku do nieletnich i młodocianych przestępców, jako też do zagadnienia leczenia przestępców chorych psychicznie. W stosunku do tych ostatnich nie wydaje się wyroków uniewinniających z zaleceniem leczenia, lecz tylko decyzje sądowe o oddaniu na leczenie.

Zasady odpowiedzialności materialnej pracowników za szkody wyrządzone czynem przestępnym organizacjom socjalistycznym w Rumunii

omawia na łamach „*Justitia Nuova*” G. Mohanu. Podkreślając głęboką więź między zasadą ochrony własności socjalistycznej a regułami określającymi zasady odpowiedzialności materialnej pracowników za szkody wyrządzone organizacjom socjalistycznym przez czyn przestępny, autor poddaje analizie szereg kwestii związanych z tą instytucją prawa socjalistycznego.

Mimo że odpowiedzialność pracowników rodzi się na podłożu stosunków pracy, została ona uregulowana w przepisach ogólnych prawa cywilnego. Rumuński kodeks pracy zawiera bowiem w tej materii odesłanie do przepisów kodeksu cywilnego (w grę wchodzi te jego przepisy, które normują kwestie odpowiedzialności z tytułu szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym). Stąd też przy ocenie wysokości szkody, jakiej wskutek popełnienia przez pracownika przestępstwa doznała dana organizacja socjalistyczna, należy uwzględnić nie tylko „bezpośredni uszczerbek”, lecz także korzyści, które wskutek czynu pracownika dana insty-